

Firma, czyli nazwa przedsiębiorcy

Krzysztof Wąs, 23 październik 2008

Firma powszechnie rozumiana jest jako zespół składników rzeczowych, majątkowych a także osobowych, służących prowadzeniu działalności gospodarczej. W języku ustawowym termin ten ma jednak zupełnie inne znaczenie. Zgodnie z art. 43² Kodeksu cywilnego (dalej: KC) firma stanowi oznaczenie przedsiębiorcy. Należy od niej odróżnić nazwę przedsiębiorstwa, która w określonych przypadkach może być częścią składową firmy (nazwy przedsiębiorcy). Firmę ujawnia się we właściwym rejestrze. Jest nim Krajowy Rejestr Sądowy (KRS) bądź ewidencja działalności gospodarczej, w zależności od formy prawnej przedsiębiorcy. KRS jest prowadzony dla m.in. spółek prawa handlowego, natomiast do ewidencji wpisuje się osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (tzw. przedsiębiorcy jednoosobowi). Każda zmiana firmy wymaga ujawnienia w rejestrze, do którego przedsiębiorca został wcześniej wpisany.

Jako dobro ściśle związane z osobą przedsiębiorcy firma nie może być zbyta. Można jednak upoważnić innego przedsiębiorcę do korzystania ze swej firmy, jeżeli nie będzie to skutkowało wprowadzeniem w błąd osób trzecich (art. 43⁹ KC). Jeżeli natomiast działalność jest wykonywana w formie spółki a wspólnik, którego nazwisko było umieszczone w firmie, utracił członkostwo, to spółka może zachować w swej firmie nazwisko byłego wspólnika tylko za wyrażoną na piśmie jego zgodą. Jeżeli utrata członkostwa nastąpiła w skutek śmierci, wymagana jest zgoda małżonka i dzieci. Analogiczna sytuacja ma miejsce, gdy działalność osoby fizycznej kontynuowana jest przez następcę prawnego (zob. art. 43⁸ § 2 KC).

Doktryna, w zakresie tzw. prawa firmowego, wypracowała pewne zasady odnoszące się do firmy i nazwy przedsiębiorstwa (zob. *A. Kidyba*, Prawo handlowe, wyd. 8, *Nb. 71*). Te zasady to: prawdziwość, jedność, ciągłość, wyłączność, jawność, niezbywalność. Zasada prawdziwości sprowadza się do zakazu stosowania w firmie oznaczeń, które mogłyby wprowadzać w błąd uczestników obrotu. „Zasada jedności oznacza, że przedsiębiorca może obrać tylko jedną firmę.” (*A. Kidyba*, *op. cit.*, *Nb. 71*). W przypadku oddziału osoby prawnej, firma winna składać się z pełnej nazwy osoby prawnej oraz określenia „oddział” ze wskazaniem miejscowości, w której ma siedzibę. Ciągłość firmy polega na możliwości zachowania jej brzmienia w przypadku śmierci wspólnika, utraty jego członkostwa w spółce, przekształcenia spółki, a także kontynuowania działalności przez następcę prawnego osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą. W odniesieniu do nazwy przedsiębiorstwa, gdy mamy do czynienia ze zmianą właściciela dozwolone jest prowadzenie działalności pod dotychczasową nazwą. Nabywca powinien jednak umieścić przy niej dodatek wskazujący firmę lub swe nazwisko, chyba że strony postanowiły inaczej (zob. art. 43⁷ i 43⁸ KC oraz 554 Kodeksu spółek handlowych). Zasada wyłączności to obowiązek obrania nazwy, która będzie się odróżniać od innych, obecnych na tym samym rynku. Zasada jawności związana jest z obowiązkiem wpisu przedsiębiorcy do KRS bądź ewidencji oraz powszechną dostępnością do tych rejestrów.

REKLAMA

Potrzebujesz strony internetowej?

olgroup

www.olgroup.pl

www.olgroup.pl

Zasada niezbywalności jest odzwierciedleniem normy *ius cogens* wyrażonej w art. 43⁹ KC, która wyraźnie stanowi, że firma nie może być zbyta.

Co do zasady, firmy składają się z korpusu i dodatków. Korpus jest elementem obligatoryjnym. Stanowi on trzon firmy, którego brzmienie wskazuje ustawa (o tym dalej). Dodatki natomiast mamy obligatoryjne i fakultatywne. Pierwsze zostały wyraźnie określone w przepisach ustaw. Do nich zalicza się określenie formy prawnej spółki. Fakultatywne zależą od woli przedsiębiorcy. Może on takowe zamieszczać w firmie, ale nie musi. Dodatkiem fakultatywnym jest np. nazwa przedsiębiorstwa, pseudonim osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, czy miejsce prowadzenia działalności (poza przypadkiem prowadzenia oddziału przedsiębiorcy, kiedy obligatoryjne jest wskazanie miejscowości, gdzie prowadzona jest działalność).

Firma osoby fizycznej

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą obowiązana jest do posługiwania się firmą złożoną z jej imienia i nazwiska. Nie wyklucza to włączenia do firmy pseudonimu lub określeń wskazujących na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych (art. 43⁴ KC). W skład firmy może wchodzić także, co zostało już wcześniej wspomniane, nazwa przedsiębiorstwa.

Firma spółki osobowej

Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych (dalej: KSH) spółką osobową jest:

- a. spółka jawna,
- b. spółka partnerska,
- c. spółka komandytowa,
- d. spółka komandytowo-akcyjna.

Należy podkreślić, że w zakresie przedsiębiorcy nie mieści się spółka cywilna. Nie jest to podmiot prawa, a umowa współpracy przedsiębiorców podjęta w celu realizacji określonego celu gospodarczego, którym może być także prowadzenie przedsiębiorstwa.

KSH normuje kwestie firm spółek osobowych w następujący sposób:

- a. Firma spółki jawnej powinna zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników albo nazwisko albo firmę (nazwę) jednego albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie "spółka jawna". Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu "sp. j." (art. 24 KSH).
- b. Firma spółki partnerskiej powinna zawierać nazwisko co najmniej jednego partnera, dodatkowe oznaczenie "i partner" bądź "i partnerzy" albo "spółka partnerska" oraz określenie wolnego zawodu wykonywanego w spółce. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu "sp. p.". Firmy z oznaczeniem "i partner" bądź "i partnerzy" albo "spółka partnerska" oraz skrótu "sp. p." może używać tylko spółka partnerska (art. 90 KSH).
- c. Firma spółki komandytowej powinna zawierać nazwisko jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie "spółka komandytowa". Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu "sp. k.". Jeżeli

R E K L A M A

Stadnina Koni Arabskich

32-353 Trzyciąż nr 80
tel./fax +48 012 389 41 99
kom. 602 43 00 23; 601 48 33 17

ewex
Arabians

www.ewex-arabians.com

www.ewex-arabians.com

komplementariuszem jest osoba prawna, firma spółki komandytowej powinna zawierać pełne brzmienie firmy (nazwy) tej osoby prawnej z dodatkowym oznaczeniem "spółka komandytowa". Nie wyklucza to zamieszczenia nazwiska komplementariusza, który jest osobą fizyczną. Nazwisko komandytariusza nie może być zamieszczane w firmie spółki. W przypadku zamieszczenia nazwiska lub firmy (nazwy) komandytariusza w firmie spółki, komandytariusz ten odpowiada wobec osób trzecich tak jak komplementariusz (art. 104 KSH).

- d. Firma spółki komandytowo-akcyjnej powinna zawierać nazwiska jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie "spółka komandytowo-akcyjna". Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu "S.K.A.". Jeżeli komplementariuszem jest osoba prawna, firma spółki komandytowo-akcyjnej powinna zawierać pełne brzmienie firmy (nazwy) tej osoby prawnej z dodatkowym oznaczeniem "spółka komandytowo-akcyjna". Nie wyklucza to zamieszczenia nazwiska komplementariusza, który jest osobą fizyczną. Nazwisko albo firma (nazwa) akcjonariusza nie może być zamieszczane w firmie spółki. W przypadku zamieszczenia nazwiska albo firmy (nazwy) akcjonariusza w firmie spółki akcjonariusz ten odpowiada wobec osób trzecich tak jak komplementariusz (art. 127 KSH).

Na podstawie art. 43⁵ w zw. z art. 33¹ § 1 KC można wysunąć tezę, iż w treść firmy spółki osobowej dozwolone jest wkomponowanie dowolnie obranego oznaczenia (dodatku fakultatywnego).

Firma spółki kapitałowej

Spółką kapitałową jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółka akcyjna. Są to osoby prawne. Ich firma może kształtować się dowolnie, jednak z zawartością oznaczenia formy prawnej, które może być podane w skrócie (zob. art. 160 i 305 KSH oraz art. 43⁵ KC).

Ochrona nazwy

Ochronę nazwy przedsiębiorcy (firmy) zapewnia regulacja z art. 43¹⁰ KC, który stanowi, że w przypadku zagrożenia prawa do firmy, czyli nazwy przedsiębiorcy, bezprawnym działaniem, przedsiębiorca może żądać zaniechania tego działania. A razie dokonanego naruszenia może on także żądać usunięcia jego skutków, złożenia oświadczenia lub oświadczeń w odpowiedniej treści i formie, naprawienia na zasadach ogólnych szkody majątkowej lub wydania korzyści uzyskanej przez osobę, która dopuściła się naruszenia.

Przepisy chroniące natomiast nazwę przedsiębiorstwa zawarte zostały w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (ZNKU). I tak art. 5 i 6 tej ustawy wprowadza normę nakazującą

R E K L A M A

A może by tak
e-biznes
bez ZUS-u?

Sprawdź czy możesz!
<http://e-inkubator.biz>

posługiwaniem się nazwą indywidualną, różniącą się i niepodobną do innych na rynku. W myśl art. 5 ZNKU niedozwolone jest takie oznaczenie przedsiębiorstwa, które może wprowadzić klientów w błąd co do jego tożsamości, przez używanie firmy, nazwy, godła, skrótu literowego lub innego charakterystycznego symbolu wcześniej używanego, zgodnie z prawem, do oznaczenia innego przedsiębiorstwa. A art. 6 ZNKU stanowi, że jeżeli oznaczenie przedsiębiorstwa nazwiskiem przedsiębiorcy może wprowadzić klientów w błąd co do tożsamości z innym przedsiębiorstwem, które wcześniej używało podobnego oznaczenia, przedsiębiorca ten powinien podjąć środki mające na celu usunięcie niebezpieczeństwa wprowadzenia w błąd osób trzecich. Na żądanie zainteresowanego sąd wyda orzeczenie nakazujące przedsiębiorcy, który później zaczął używać tego oznaczenia, podjęcie stosownych środków zapobiegających, polegających w szczególności na wprowadzeniu zmian w oznaczeniu

przedsiębiorstwa, ograniczeniu zakresu terytorialnego używania oznaczenia lub jego używaniu w określony sposób.

W razie dokonania czynu nieuczciwej konkurencji, przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać:

- 1) zaniechania niedozwolonych działań;
- 2) usunięcia skutków niedozwolonych działań;
- 3) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie;
- 4) naprawienia wyrządzonej szkody, na zasadach ogólnych;
- 5) wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści, na zasadach ogólnych;
- 6) zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego - jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony.

Autor jest studentem V roku prawa na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.	Więcej publikacji na www.iprawo.net.pl .
Prawa autorskie Na artykuł udziela się licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 2.5 Polska http://creativecommons.org/licenses/by-nd/2.5/pl	Wydawca Grupa Interium www.interium.biz